

ICCJ – Contestație privind tergiversarea procesului. Natura juridică și sfera de cuprindere procesuală

Legislație relevantă:

Codul de procedură civilă 2013, art. 522-526

Articolele 522-526 din Noul Cod de procedură civilă, sub denumirea „Contestație privind tergiversarea procesului”, au instituit o cale de atac, aflată la dispoziția părților și a procurorului care participă la dezbateri, în cazul încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, pentru luarea măsurilor legale de înlăturare a aceste situații.

Ceea ce caracterizează, toate cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă este pasivitatea instanței de judecată, care are mijloacele necesare la dispoziție pentru corectarea conduitelor necorespunzătoare și nu le folosește, sau, mai grav, nesocotește ea însăși dispozițiile legale care-i impun o anumită conduită.

Contestația în tergiversarea procesului nu trebuie însă privită ca o posibilitate de sancționare a judecătorului investit cu soluționarea cauzei, ci ca un remediu oferit de normele de procedură, care are aplicabilitate în situațiile în care chiar instanța cauzează amânarea nejustificată sau nu dispune măsurile necesare pentru asigurarea soluționării procesului într-un termen rezonabil.

Decizia nr. 5313 din 17 mai 2013

Prin Încheierea din 25 aprilie 2013 Curtea de Apel Brașov –

Secția contencios administrativ și fiscal a respins contestația privind tergiversarea procesului formulată de reclamanta SI cu privire la dosarul civil nr. 158/64/2013 al Curții de Apel Brașov.

Pentru a ajunge la această soluție Curtea de Apel a reținut următoarele:

La data de 4 aprilie 2013, s-a înregistrat pe rolul Curții de Apel Brașov, sub nr. 158/64/2013, cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta Stan Ioana.

La data de 5 aprilie 2013, în condițiile art. 200 al Noul Cod de Procedură Civilă, s-a procedat la verificarea cererii de chemare în judecată sub aspectul îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 194-197 Noul Cod de Procedură Civilă.

Instanța de judecată a constatat că din cererea de chemare în judecată, prin prisma dispozițiilor art. 194 NCPC lipsesc: codul numeric personal al reclamantei, nu este identificat numele și prenumele reprezentanților pârâților (persoana ce figurează ca decan al Baroului Brașov, respectiv UNBR), nu s-a depus la dosar răspunsul oferit la plângerea prealabilă adresată UNBR la data de 26 martie 2013. De asemenea, nu au fost depuse toate dovezile pe care se sprijină cererea.

Prin urmare, a dispus prin rezoluție, conform art. 200 al. 2 Noul Cod de Procedură Civilă, comunicarea acestor lipsuri, cu mențiunea de a fi complinite în termen de 7 zile de la primirea comunicării (termenul fiind scurtat din cauza naturii cererii – ordonanță președințială).

Conform dovezii de înmânare aflată la fila 19 din dosar, adresa emisă de instanță purtând mențiunile de mai sus, a fost comunicată reclamantei la data de 8 aprilie 2013, în condițiile art. 155 și art. 161 din Noul Cod de Procedură Civilă.

La data de 9 aprilie 2013, reclamanta a depus la dosarul

cauzei o precizare, pentru a complini toate cerințele stabilite de instanța de judecată.

La data de 10 aprilie 2013, s-a dispus prin rezoluție, potrivit art. 201 Noul Cod de Procedură Civilă, comunicarea cererii de chemare în judecată pârâților, stabilind termen pentru depunerea întâmpinării 15 zile (termen redus din cauza naturii cererii – ordonanță președințială).

Conform dovezilor de înmânare aflate la dosar adresele emise de instanță purtând mențiunile de mai sus, au fost comunicate pârâților la data de 12 aprilie 2013, respectiv 15 aprilie 2013, în condițiile art. 155 și art. 161 Noul Cod de Procedură Civilă.

Prin urmare, Curtea de Apel a apreciat că termenul pentru depunerea întâmpinărilor expira la 29 aprilie 2013, respectiv 5 mai 2013.

La data de 16 aprilie 2013, reclamanta a depus la dosar o cerere prin care a solicitat ca judecata cauze să se facă fără citarea părților, potrivit art. 996 alin. 3 Noul Cod de Procedură Civilă (indicat eronat de reclamantă), dată fiind urgența extremă a cazului, precum și fără a mai aștepta punctul de vedere al pârâților.

La data de 17 aprilie 2013, s-a făcut mențiune pe cererea reclamantei, de către judecătorul cauzei, că procedura este cu citarea părților, potrivit art. 998 alin. 1 și 2 Noul Cod de Procedură Civilă.

Cererea reclamantei a fost analizată în raport cu dispozițiile art. 998 alin. 1 și 2 Noul Cod de Procedură Civilă.

Curtea de Apel a avut în vedere și dispozițiile art. 201 alin. 5 Noul Cod de Procedură Civilă în sensul că în procesele urgente, termenele prevăzute la alin. (1) – (4) pot fi reduse de judecător în funcție de circumstanțele cauzei.

De asemenea, Curtea de Apel a mai constatat că legea prevede posibilitatea ca ordonanța să se judece și fără citarea părților, nefiind o cerință obligatorie a legii, imperativă (raportat la verbul „a putea”, folosit de legiuitor). Ținând seama de acest aspect, judecătorul cauzei a apreciat că cererea reclamantei nu este întemeiată și că nu se impune ca judecata cauzei să se facă fără citarea pârâților și fără întâmpinare, deoarece la data cererii reclamantei, procedura scrisă era deja pornită, respectându-se termenele stabilite de lege și comunicându-se actele către pârâți.

S-a mai reținut că nu există urgența pretinsă de reclamantă pentru a se proceda la soluționarea cauzei chiar fără citarea părților. O atare măsură este o măsură extremă ce trebuie luată doar când există o urgență deosebită, având în vedere că aduce atingere drepturilor procesuale ale pârâților.

În consecință, instanța de judecată a constatat că dispozițiile art. 998 alin. 2 Noul Cod de Procedură Civilă nu sunt incidente, procedura în prezenta cauză fiind continuată cu citarea pârâților și respectarea drepturilor procesuale ale acestora și cu depunerea întâmpinării.

Afirmațiile reclamantei privitoare la dispariția dosarului de pe sistemul ECRIS sau tergiversarea cauzei pentru a se aștepta soluția instanței penale cu privire la o plângere împotriva procurorului din aceeași cerere au fost considerate ca fiind făcute cu vădită rea-credință, urmând a fi analizate cu ocazia desfășurării procesului și a pronunțării hotărârii.

Reclamanta, la data de 24 aprilie 2013, a formulat contestație privind tergiversarea procesului, potrivit art. 522 Noul Cod de Procedură Civilă.

Instanța a reținut că potrivit acestui text de lege, oricare dintre părți, precum și procurorul care participă la judecată pot face contestație prin care, invocând încălcarea dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil,

să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situație să fie înlăturată.

Curtea de Apel a constatat că reclamanta nu a indicat care dintre cazurile prevăzute de art. 522 NCPC se regăsesc în speța de față.

Împotriva Încheierii din 25 aprilie 2013 contestatoarea a formulat plângere, în temeiul dispozițiilor art. 524 alin.5 din NCPC.

În motivarea plângerii se susțin următoarele:

– dosarul nr.158/64/2013 nu mai putea fi vizualizat pe site-ul Curții de Apel Brașov;

-obiectul cererii fiind ordonanța președințială care poate fi dată *„chiar în aceeași zi”* conform dispozițiilor art.998 alin.(2) fraza a II-a, dispariția dosarului de pe site după 5 zile de la depunerea înscrisurilor solicitate prin adresa din 5 aprilie reprezintă tergiversare;

-din conținutul încheierii a aflat că la data de 10 aprilie s-au comunicat înscrisurile către pârâți, și totodată s-a stabilit termen pentru depunerea întâmpinării;

– potrivit art.998 alin.(1), fraza a II-a NCPC *„întâmpinarea nu este obligatorie”*;

-urgența nu se apreciază prin prisma rapidității cu care te adresezi instanței pe cale de ordonanța președințială ci prin rapiditatea cu care trebuie rezolvat un caz grabnic, fără a aprecia asupra fondului;

– chiar dacă n-ar fi existat art.52 din statutul profesiei, ridicarea suspendării pentru a da posibilitatea unei persoane să-și obțină mijlocele de trai este un caz grabnic, susceptibil de a fi rezolvat pe calea ordonanței președințiale;

-suspendarea dispusă prin decizia nr. 58/26 01.2011 este nelegală pentru că Legea nr 51 /1995 dispune că avocatul este de drept suspendat după trei luni de neplată, dar Baroul Braşov în mod intenţional nu a dispus suspendarea în mod legal, ci a lăsat-o să acumuleze datoria (aparent, a fost „indulgent” ca şi judecătoria care a pronunţat încheierea din 25.04 2013) şi în aceeaşi zi în care a emis decizia de suspendare, s-a luat decizia unei alte acţiuni disciplinare;

-această contestaţie a fost introdusă odată cu intrarea în vigoare a NCPC pentru a fi un instrument de garanţie şi prevenţie a respectării dispoziţiilor art.6 alin.(I) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

Examinând cauza şi Încheierea atacată în raport cu actele şi lucrările dosarului, precum şi cu dispoziţiile legale incidente pricinii, Înalta Curte constată că prezenta plângere este neîntemeiată.

Pentru a ajunge la această soluţie instanţa a avut în vedere considerentele în continuare arătate.

Potrivit art. 522 din Noul Cod de Procedură Civilă:

„(1) Oricare dintre părţi, precum şi procurorul care participă la judecată pot face contestaţie prin care, invocând încălcarea dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situaţie să fie înlăturată.

(2) Contestaţia menţionată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabileşte un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunţare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanţa a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de

procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanței, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informații rezultate din evidențele ei și care erau necesare soluționării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanța nu a luat, față de cel care nu și-a îndeplinit obligația, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanța și-a nesocotit obligația de a soluționa cauza într-un termen optim și previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluționării cauzei, deși timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.”

Deci, articolele 522-326 din Noul Cod de procedură civilă, sub denumirea „Contestație privind tergiversarea procesului”, au instituit o cale de atac, aflată la dispoziția părților și a procurorului care participă la dezbateri, în cazul încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil, pentru luarea măsurilor legale de înlăturare a aceste situații.

Articolul 522 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă, precizează expres situațiile în care părțile sau/și procurorul pot face contestația.

Toate motivele vizează, inevitabil, și culpa instanței, mai exact atitudinea ei față de neglijența sau abuzul părților, a altor participanți în proces, ori a terților propriu-ziși, care aveau obligații legale sau judiciare.

Motivul prevăzut la pct. 4 al art.522 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă privește în exclusivitate propria conduită

a instanței, indiferent de conduita în proces sau în legătură cu procesul a celorlalți participanți.

Însă, ceea ce caracterizează, toate cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă este pasivitatea instanței de judecată, care are mijloacele necesare la dispoziție pentru corectarea conduitei necorespunzătoare și nu le folosește, sau, mai grav, nesocotește ea însăși dispozițiile legale care-i impun o anumită conduită.

În acest context, contestația în tergiversarea procesului nu trebuie privită ca o posibilitate de sancționare a judecătorului investit cu soluționarea cauzei, ci ca un remediu oferit de normele de procedură, care are aplicabilitate în situațiile în care chiar instanța cauzează amânarea nejustificată sau nu dispune măsurile necesare pentru asigurarea soluționării procesului într-un termen rezonabil.

Or, în prezenta cauză, petenta nu a indicat care din cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă sunt incidente pricinii.

Astfel, Înalta Curte constată că, în mod corect, Curtea de Apel a apreciat că în cauză nu este vorba de vreo tergiversare a procesului.

De asemenea, Înalta Curte reține că instanța de judecată a lăsat timp suficient petentei pentru completarea probatoriului, neluând vreo măsură cu privire la afirmațiile tendențioase ale acesteia.

Prin urmare, Înalta Curte constată că susținerile și criticile petentei sunt neîntemeiate și nu pot fi primite, Curtea de Apel Brașov respingând în mod corect contestația.

În consecință, pentru considerentele arătate și în temeiul dispozițiilor art. 525 din Noul Cod de procedură civilă, Înalta Curte va respinge plângerea, ca neîntemeiată.